

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

III Всеукраїнської науково-практичної конференції
з нагоди Дня працівника сільського господарства в Україні
«СУЧАСНА НАУКА: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ»

*III Всеукраїнська науково - практична
конференція з нагоди Дня працівника
сільського господарства в Україні*

13-15 листопада 2024 р.

УДК 001:63(06)

Сучасна наука: стан та перспективи розвитку. Збірник наукових праць III Всеукраїнської науково-практичної конференції з нагоди Дня працівника сільського господарства в Україні, 13-15 листопада 2024 р. м. Кропивницький, Україна. С. 128.

Редакційна колегія:

АВЕРЧЕВ Олександр Володимирович, професор, доктор с-г. наук,
завідувач кафедри землеробства,
Херсонський державний аграрно-економічний університет

МРИНСЬКИЙ Іван Миколайович, доцент, кандидат с-г. наук,
декан агрономічного факультету,
Херсонський державний аграрно-економічний університет

РЕВТЬО Олеся Ярославівна, доцент, кандидат с-г. наук,
викладач кафедри рослинництва та агроінженерії,
Херсонський державний аграрно-економічний університет

ЖОСАН Ганна Володимирівна, доцент, кандидат ек. наук,
викладач кафедри менеджменту та інформаційних технологій
Херсонський державний аграрно-економічний університет

Відповідальна за випуск:

НІКІТЕНКО Марія Петрівна, PhD, старший викладач кафедри землеробства,
Херсонський державний аграрно-економічний університет

Програмні кейси конференції:

- КЕЙС 1.** Сучасні агротехнології в рослинництві, овочівництві та садівництві.
- КЕЙС 2.** Перспективні технології у ветеринарії, виробництві і переробці продукції тваринництва та аквакультури.
- КЕЙС 3.** Тенденції раціонального природокористування та збереження земельних ресурсів.
- КЕЙС 4.** Сучасні досягнення інженерних наук у будівництві та електрифікації виробничих підприємств.
- КЕЙС 5.** Тенденції розвитку харчового виробництва та індустрії готельно-ресторанної справи.
- КЕЙС 6.** Розвиток підприємництва, менеджменту та ІТ-технологій в аграрному виробництві.

У матеріалах конференції висвітлено сучасні науково-практичні технології та досягнення агрономічних, економічних, природничих, екологічних, іхтіологічних, технологічних наук. Для здобувачів вищої освіти, аспірантів, викладачів, наукових співробітників, фахівців сільськогосподарських підприємств результати наукового пошуку можуть бути використані для визначення пріоритетних напрямів подальших досліджень, формування нових наукових ідей.

Матеріали конференції з подальшим доопрацюванням (за необхідністю) можуть бути опубліковані у фахових виданнях Херсонського державного аграрно-економічного університету «Таврійський науковий вісник. Серія: Сільськогосподарські науки», «Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка», «Таврійський науковий вісник. Серія: Технічні науки» та «Водні біоресурси та аквакультура», які внесені до переліку фахових видань України (категорія "Б").

*Автор несе повну відповідальність за викладений матеріал у збірнику матеріалів тез конференції.

<i>Новак Владислав, Аверчев Олександр</i>	
Вирощування солодкого перцю як досягти здорового врожаю і уникнути хвороб	54
<i>Подольян Іван, Нікітенко Марія</i>	
Вплив біодобрив на врожайність ярого ріпаку	57
<i>Семиряжко Євген, Аверчев Олександр</i>	
Вміст азоту в озимій пшениці за різних умов живлення біодобривами	60
<i>Федірко Антон, Аверчев Олександр</i>	
Ефективність використання біодобрива «біо-рост» для озимої пшениці в Південних умовах	63
<i>Шеленко Максим, Аверчев Олександр</i>	
Дослідження продуктивності сортів тритикале ярого залежно від фонів живлення на півдні України	67
<i>Шульженко Владислав, Шепель Андрій</i>	

КЕЙС 2

ПЕРСПЕКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ВЕТЕРИНАРІЇ, ВИРОБНИЦТВІ І ПЕРЕРОБЦІ ПРОДУКЦІЇ ТВАРИННИЦТВА ТА АКВАКУЛЬТУРИ

Сучасне вівчарство – проблеми та перспективи	70
<i>Бухтєєва Любов, Корбич Наталія</i>	
Раціональне формування батьківського стада гусей	72
<i>Завгородній Анатолій, Любенко Оксана</i>	
Вирощування мулардів – вигідний бізнес для фермерів	75
<i>Крамаренко Володимир, Любенко Оксана</i>	
Ефективність вирощування перепелів у фермерських господарствах південного регіону України	78
<i>Лисак Тетяна, Любенко Оксана</i>	
Фізіологічна роль йоду та селену в годівлі сільськогосподарської птиці	82
<i>Морозова Катерина, Любенко Оксана</i>	

КЕЙС 3

ТЕНДЕНЦІЇ РАЦІОНАЛЬНОГО ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ

«Зелені» конструкції як інструмент для покращення екологічної ситуації в міських умовах	86
<i>Таймазов Сейраан, Бойко Микола</i>	

КЕЙС 4

СУЧАСНІ ДОСЯГНЕННЯ ІНЖЕНЕРНИХ НАУК У БУДІВНИЦТВІ ТА ЕЛЕКТРИФІКАЦІЇ ВИРОБНИЧИХ ПІДПРИЄМСТВ

Реконструкція та модернізація насосної станції в сільськогосподарському виробничому кооперативі «Зоря Моторного» Херсонського району Херсонської області	89
<i>Коваленко Роман</i>	

КЕЙС 5

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ХАРЧОВОГО ВИРОБНИЦТВА ТА ІНДУСТРІЇ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОЇ СПРАВИ

Стан молочної промисловості в Україні	92
--	----

5. Пати́ка В. П. Мікроорганізми і альтернативне землеробство/[В.П. Пати́ка, І.А.Тихонович, І.Д. Філіп'єв та ін.]. – Київ: Урожай, 1993. – 176 с.
6. Сайко В.Ф. Наукові основи стійкого землеробства в Україні /Вісник аграрної науки, - 2011, №1.- С.5-12.
7. Аверчев О.В., Нікітенко М.П. Перспективи розвитку геоінформаційних технологій в умовах змін клімату : збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 20 квітня 2023 року). – Одеса : Олді+, 2023. – 122-125 с.

УДК 633.11+633.14:631.527

ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ СОРТІВ ТРИТИКАЛЕ ЯРОГО ЗАЛЕЖНО ВІД ФОНІВ ЖИВЛЕННЯ НА ПІВДНІ УКРАЇНИ

ШУЛЬЖЕНКО Владислав здобувач другого рівня вищої освіти
ШЕПЕЛЬ Андрій кандидат с.-г. наук, доцент, науковий керівник
Херсонський державний аграрно-економічний університет
м. Херсон, Україна

Актуальність. Тритикале є зерновою культурою, яка використовується для харчових, технічних і кормових цілей. Вона характеризується високою врожайністю (6-7 т/га) та стійкістю до хвороб, шкідників і несприятливих умов довкілля. Зростання населення та обмежені площі сільськогосподарських земель вимагають пошуку шляхів для підвищення стабільності виробництва зерна, що є основою харчування людей. Тому впровадження тритикале в сільське господарство стає важливим кроком для вирішення цієї проблеми. Ця "синтезована" культура має прояви гетерозису, а поєднання генетичного матеріалу пшениці та жита, разом із поліплоїдним хромосомним складом, забезпечує їй корисні характеристики [1]. А.Ф. Шуліндін підкреслював економічне значення тритикале, звертаючи увагу на його цінність як зернової і кормової культури [2]. С.М. Каленська також відзначала, що тритикале менш вимогливе до умов вирощування і має високу біологічну цінність як зерна, так і зеленої маси [3]. За його словами, цю культуру можна висівати після менш продуктивних попередників і вирощувати на бідніших ґрунтах, де тритикале переважає пшеницю за продуктивністю.

Мета і результати дослідження. Метою нашого польового дослідження було вивчення реакції сортів тритикале ярого на різні фони живлення. Польові дослідження проводились у 2024 р. на території СТОВ "Мрія" в Херсонському районі Херсонської області, що розташована в південному Степу України. Ґрунтовий покрив дослідних ділянок складається з темно-каштанового середньосуглинкового типу, який сформувався на лесовидному суглинку.

Цінність культури в основному визначається її продуктивністю, яка, в свою чергу, частково залежить від технологічних заходів, що використовуються під час вирощування. Ярі зернові культури традиційно мають нижчу урожайність порівняно з озимими формами. У наших дослідженнях зернова продуктивність сортів ярого тритикале варіювала в широких межах залежно від агротехнічних умов (табл. 1). Найвищу продуктивність зерна продемонстрував сорт Легінь. У нашому польовому досліді, при внесенні добрив у дозі N60P30K30, цей сорт досягнув урожайності 3,53 т/га, тоді як сорт Сонцедар при тих же умовах дав 3,20 т/га.

Таблиця 1

Вплив фонів живлення на урожайність зерна різних сортів тритикале ярого, т/га

2024 р.

Фон живлення, фактор В	Сорт – фактор А	
	Сонцедар	Легінь
Без добрив	1,75	2,05
N30P15K15	2,45	2,64
N60P30K30	3,20	3,53
НІР ₀₅ , т/га А=0,10; В=0,17; АВ=0,21		

Щодо ефективності внесення добрив, усі сорти тритикале ярого показали значне підвищення продуктивності завдяки їх використанню. Наприклад, сорт Легінь на контрольному фоні без добрив забезпечував урожай 2,05 т/га, тоді як при внесенні добрив у дозі N30P15K15 його урожайність зросла на 0,59 т/га до 2,64 т/га. При подвоєнні дози добрив приріст становив 1,48 т/га, досягнувши 3,53 т/га. Це свідчить про зниження ефективності використання добрив у рослин тритикале порівняно з урожайністю на фоні N30P15K15. Подвоєння дози не призвело до подвоєння приросту врожаю, оскільки різниця між показниками продуктивності на фонах N30P15K15 і N60P30K30 склала 0,89 т/га. Подібні тенденції спостерігалися і у сорту Сонцедар. Так, мінімальна врожайність у даного сорту – 1,75 т/га була отримана на природному фоні живлення (без добрив). Внесення мінеральних добрив у дозах N30P15K15 і N60P30K30 призводило до закономірного зростання врожайності культури – відповідно 2,45 та 3,20 т/га. Оптимального фону живлення культури у нашому польовому досліді не було виявлено, так як фонів живлення у схемі було не достатньо. Даний висновок вимагає в подальших дослідженнях з тритикале ярим додати ще одну норму внесення мінеральних добрив – N90P45K45.

Висновок. Оскільки досліджувані сорти тритикале ярового були виведені в одному селекційному центрі та мають схожу генетичну основу, їх продуктивність була близькою. Різниця між сортами за цим показником виявлялася найбільше при зменшенні доз мінерального живлення, зокрема, на фоні без добрив. За цими даними, в умовах без добрив, сорт Легінь продемонстрував найвищу продуктивність зерна – 2,05 т/га, тоді як урожайність стандартного сорту Сонцедар становила 1,75 т/га.

Список літератури

1. Шульдин А.Ф. Тритикале – новая зерновая и кормовая культура – К.: Урожай, – 1981. – 46 с.
2. Блажевич Л.Ю. Формування продуктивності тритикале ярого залежно від елементів технології вирощування в Лісостепу України: Автореф. дис. канд. с.-г. наук: 06.01.09 / Ін-т землеробства УААН. – К., 2005. – 20 с.
3. Каленська С., Блажевич Л. Продуктивність ярого тритикале в правобережному Лісостепу України // Вісник Львівського держ. аграр. ун-ту. Агрономія. – 2004. – №8. – С. 184-188.